

Република Србија
ВРХОВНИ КАСАЦИОНИ СУД
Рев 2616/2019
19.09.2019. године
Београд

У ИМЕ НАРОДА

Врховни касациони суд, у већу састављеном од судија: Браниславе Апостоловић, председника већа, Бранислава Босиљковића и Бисерке Живановић, чланова већа, у парници тужиоца АА из ..., чији је пуномоћник Дејан Живановић, адвокат из ..., против тужене Републике Србије – Министарство одбране, коју заступа Војно правобранилаштво, са седиштем у Београду, ради накнаде штете по основу дискриминације, одлучујући о ревизији тужене изјављеној против пресуде Апелационог суда у Београду Гж 8263/18 од 18.12.2018. године, у седници већа одржаној дана 19.09.2019. године, донео је

ПРЕСУДУ

ОДБИЈА СЕ као неоснована ревизија тужене изјављена против пресуде Апелационог суда у Београду Гж 8263/18 од 18.12.2018. године.

Образложење

Пресудом Вишег суда у Београду П. 1133/16 од 14.03.2018. године, ставом првим изреке, обавезана је тужена да тужиоцу на име накнаде штете због повреде права личности исплати износ од 80.000,00 динара, са законском затезном каматом почев од 14.03.2018. године до исплате, у року од 15 дана од дана пријема одлуке. Ставом другим изреке, одбијен је тужбени захтев тужиоца у делу којим је тражио да се обавеже тужена да му на име накнаде штете због повреде права личности исплати износ од још 120.000,00 динара, са законском затезном каматом од дана пресуђења до исплате. Ставом трећим изреке, обавезана је тужена да тужиоцу на име накнаде трошкова поступка исплати износ од 80.100,00 динара, са законском затезном каматом почев од дана извршности одлуке па до исплате.

Пресудом Апелационог суда у Београду Гж 8263/18 од 18.12.2018. године, ставом првим изреке, одбијена је као неоснована жалба тужене и потврђена пресуда Вишег суда у Београду П. 1133/16 од 14.03.2018. године у ставу првом и трећем изреке. Ставом другим изреке, одбијени су захтеви странака за накнаду трошкова другостепеног поступка.

Против наведене правноснажне пресуде донете у другом степену, тужена је благовремено изјавила ревизију због битних повреда одредаба парничног поступка и погрешне примене материјалног права.

Врховни касациони суд је испитао побијану одлуку применом члана 408. Закона о парничном поступку („Службени гласник РС“ , бр. 72/11, 49/13 – УС. 74/13 – УС, 55/14 и 87/18 – у даљем тексту: ЗПП) и утврдио да ревизија тужене није основана.

У поступку није учињена битна повреда одредаба парничног поступка из члана 374. став 2. тачка 2. Закона о парничном поступку, на коју ревизијски суд пази по службеној дужности.

У правноснажно окончаном поступку је утврђено да је тужилац као припадник резервног састава Војске СРЈ учествовао у рату у периоду од 29.03.1999. године до 24.06.1999. године. Влада Републике Србије је дана 17.01.2008. године донела Закључак којим је прихваћена информација о потреби обезбеђења средстава остварених у поступку приватизације за исплату помоћи неразвијеним општинама, а да се део средстава остварених у поступку приватизације 2007. године у износу од 2.000.000.000,00 динара пренесе у шест месечних рата почев од јануара 2008. године на посебне рачуне неразвијених Општина Курушумлије, Блага, Бојника, Лебана, Житорађе, Дољевца и Прокупља, с тим што право на добијање новчане помоћи стиче сваки ратни војни резервиста из ових општина који достави правноснажну пресуду донету на основу одрицања од тужбеног захтева пред надлежним судовима против Републике Србије, ради исплате накнаде, као и писмену изјаву да нема даљих потраживања по том основу према Републици Србији. Тужена је тужиоцу за период од 01.04.1999. године до 23.06.1999. године исплатила на име ратних дневница укупан износ од 4.694,50 динара, при чему је тужилац потписао доказе о исплати, док му није исплатила износ на име ратних дневница за период од 29.03.1999. године до 31.03.1999. године. Тужилац тужбом у овом спору поднетом Вишем суду у Београду дана 09.06.2009. године потражује накнаду нематеријалне штете јер сматра да је наведеним Закључком Владе РС од 17.01.2008. године извршен акт дискриминације свих војних резервиста, учесника рата у периоду НАТО агресије од 24.03.1999. године до 20.06.1999. године, чије пребивалиште није на подручју обухваћених општина, укључујући и тужиоца.

Код тако утврђеног чињеничног стања, нижестепени судови су закључили да тужиоцу нису у потпуности у складу са Правилником о накнади путних и других трошкова у Војсци Југославије („Сл. Војни лист“, бр. 16/97, 16/98, 6/99 и 7/99) исплаћене ратне дневнице за период учешћа у рату, будући да му је уместо 6.850,00 динара исплаћен износ од 4.694,50 динара, те да је наведеним Закључком Владе повређено начело једнаких права и обавеза, чиме је извршена дискриминација тужиоца на основу пребивалишта. С тога су утврдили да му припада право на накнаду нематеријалне штете сагласно одредби члана 200. став 1. ЗОО и досудили му по том основу новчани износ од 80.000,00 динара са законском затезном каматом почев од дана пресуђења до исплате.

Врховни касациони суд налази да су нижестепени судови на потпуно и правилно утврђено чињенично атање, правилно применили материјално право када су одлучили као у изреци пресуда.

Закон о забрани дискриминације („Службени гласник РС“, бр. 22/09), је ступио на снагу 07.04.2009. године, односно пре подношења тужбе суду, па су судови постојање основа за накнаду нематеријалне штете и постојање дискриминаторског понашања тужене према тужиоцу правилно ценили непосредном применом члана 21. Устава Републике Србије. На овај начин, иако прављење разлике у поступању према неком лицу у односу на друга лица која су у истој или сличној ситуацији не представља увек акт дискриминације, судови основано налазе да у конкретном случају, наведена радња тужене, исплата ратних дневница само резервистима из наведених седам општина, представља дискриминаторско понашање према тужиоцу, јер тужена није доказала да је за овакво – неједнако поступање, постојало објективно и разумно оправдање.

Наиме, из садржине Споразума од 11.01.2008. године и Закључка Владе од 17.08.2008. године, произилази да је финансијска помоћ која је уплаћена на посебан рачун седам општина наведених у Споразуму, уплаћена ради исплате ратних дневница ратним војним инвалидима и војним резервистима који су учествовали у одбрани земље у току НАТО бомбардовања 1999. године. Тачно је да општине: Куршумлија, Лебане, Бојник, Житорађа, Дољевац, Прокупље и Блаце, имају статус неразвијених општина, али то нужно не значи да и сви резервисти са пребивалиштем на територији ових општина спадају у категорију социјално угрожених лица, нити да резервисти са територије других општина (ван општина наведених у Споразуму), не спадају у ту категорију лица, јер се статус социјалне угрожености доказује на законом прописани начин. Дакле, на основу Споразума од 11.01.2008. године и Закључка Владе од 17.01.2008. године извршена је исплата ратних дневница свим војним резервистима са територије Општина Куршумлија, Лебане, Бојник, Житорађа, Дољевац, Прокупље и Блаце, само по основу њиховог пребивалишта на територији тих општина, без претходне провере, односно утврђење њиховог социјалног статуса. Имајући ово у виду, судови основано налазе да није постојало објективно прихватљиво оправдање за различито поступање тужене, приликом исплате ратних дневница војним резервистима, само на основу њиховог пребивалишта. Из наведеног произилази да је оваквим поступањем тужене извршена дискриминација у односу на војне резервисте, који имају пребивалиште на територији других општина, па између осталог и у односу на тужиоца, који је био у истој ситуацији као и резервисти са територије наведених седам општина, учествовао је у одбрани земље у току НАТО бомбардовања 1999. године и по том основу остварио право на исплату ратних дневница, које су му само делимично исплаћене.

Дискриминација представља свако неоправдано прављење разлике или неједнако поступање, односно пропуштање (искључивање, ограничавање или давање првенства), у односу на лица или групе лица, као и на чланове њихових породица или њима блиска лица, на отворен или прикривен начин, а који се заснива на било ком основу (раси, држављанству, националној или верској припадности, језику, политичким убеђењима, полу...). Заштита од дискриминације представља право личности загарантовано Уставом (члан 21.), али и Европском Конвенцијом за заштиту људских права и основних слобода

(члан 1. Протокола 12. уз Европску Конвенцију), а од 07.04.2009. године и Законом о забрани дискриминације. Повреда било ког права личности, па самим тим и вршење дискриминације у односу на неко лице или групу лица, представља вид нематеријалне штете, иако од дискриминисаних лица изазива осећај неправде, неравноправности у односу на друге грађане, а често и осећај подређености и осећај грађанина нижег реда, што код њих изазива душевне болове, а на основу чега су и овлашћени да захтевају заштиту од дискриминације пред надлежним судом. То даље значи да су лица, која указују да је у односу на њих извршена дискриминација, у обавези да пред судом докажу само да су неједнако третирани у односу на друга лица која су у истој или сличној ситуацији, док је управо тужени, односно лице на чије се дискриминаторско понашање тужбом указује, дужан да докаже постојање објективног и оправданог разлога за различитост у поступању (према тим лицима).

Неосновани су наводи ревизије којима се истиче да се у конкретном случају не ради о дискриминацији, јер је тужилац као војни резервиста у потпуности остварио право на исплату ратних дневница које му по прописима припадају. Наиме, нижестепени судови су, по схватању овог суда, правилно утврдили да је тужилац дискриминисан од стране тужене јер му је тужена само делимично исплатила ратне дневнице, односно, није их исплатила у потпуности у складу са Правилником о накнади путних и других трошкова у Војсци Југославије, због чега је правилна одлука нижестепених судова.

На основу изнетог, применом одредбе члана 414. ЗПП, одлучено је као у изреци.

**Председник већа – судија
Бранислава Апостоловић, с. р.**

За тачност отправка
Управитељ писарнице
Марина Антонић